

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกำลังที่มีประสิทธิภาพ เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นรากฐานอันแข็งแกร่งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม กำลังที่กล่าวมานี้จะมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการได้จำเป็นจะต้องอาศัยการศึกษาที่ถูกต้อง เป็นพื้นฐาน ซึ่งการให้การศึกษาที่ถูกต้องนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้คนพัฒนาไปทั้งคุณภาพและปริมาณ ดังคำกล่าวที่ว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา"¹

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณภาพของคนว่า "คุณภาพของประชาชนในประเทศหนึ่ง เป็นผลผลิตของระบบการศึกษาของประเทศนั้น"² ดังนั้นทุกประเทศจึงมุ่งพัฒนาคนโดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือ เพื่อจะได้ประชาชนที่มีคุณภาพทั้งในด้านสมอง ค่านิยมจิตใจและร่างกาย

¹สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, "การปฏิรูปการศึกษา," ใน รายงานคณะกรรมการวางแผนเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 6.

²ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียน - แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน," วารสารครูศาสตร์ 6-7 (ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517): 54.

จากความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น การศึกษาจึงมีความสำคัญอันดับแรกที่จะต้องคำนึงถึงอย่างยิ่ง เพราะกำลังคนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุด อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศไทยจะสำเร็จจุดลงไปไค้หรือไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ดังนั้นการศึกษาของไทยในขณะนี้จึงมุ่งพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพทั้งที่ประเทศต้องการเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติในทุก ๆ ด้านต่อไป โดยได้มีการปรับปรุงการศึกษาของไทยให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสม กล่าวคือ ในปีพุทธศักราช 2513 กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ร่างหลักสูตรขึ้นใหม่และเสร็จสิ้นในปีพุทธศักราช 2518 พร้อมกับทำการทดลองสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2519 ประถมปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2520 และไค้ประกาศใช้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 ในปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมา ซึ่งหัวใจของหลักสูตรฉบับนี้อยู่ที่กระบวนการเรียนการสอน ครูจะต้องสอนให้เด็กรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ค้ำรงชีวิตของตนอยู่ในสังคมไค้มีความสุข

การจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา 2521 นี้ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาและประชาชนอย่างมาก เพราะมุ่งให้ผูเรียนทุกคนไค้รู้จักนำเอาสิ่งไค้ได้จากการเรียนรูไค้ในระบบโรงเรียนไปไค้ให้เกิดประโยชน์ต่อการค้ำรงชีวิตของตนและส่วนรวม โดยไค้แบ่งหมวดประสบการณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรูไค้ประกอบด้วยวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาในค้ำนต่าง ๆ เพื่อความค้ำรงอยู่และการค้ำเนินชีวิตที่ไค้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์ทั่ว ๆ ไปในการท้ำงานและความรูไค้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

การจัดมวลประสบการณ์นั้น ได้จัดให้ยึดหยุ่นตามพัฒนาการของเด็กและความเหมาะสมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ หลักสูตรจึงจัดเป็น 3 ช่วง ๆ ละ 2 ปี คือประณปีที่ 1-2 ประณปีที่ 3-4 และประณปีที่ 5-6 ซึ่งเนื้อหาอาจจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้¹

จะเห็นว่าหลักสูตรที่ร่างขึ้นใหม่มีความต้องการที่จะปรับปรุงการศึกษาของไทยในอศิตให้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เราจะพบว่าหลักสูตรเป็นเพียงตัวหนังสือที่ปรากฏบนแผ่นกระดาษโดยบ่งบอกถึงแนวทาง ความต้องการเท่านั้น ซึ่งการศึกษาของไทยจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้นยังต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลาย ๆ ด้าน อันได้แก่ ครู วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องประกอบที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้ เพราะการเรียนการสอนเป็นกระบวนการแนะนำและจัดหาประสบการณ์ให้แก่เด็ก ครูจะต้องเป็นผู้แนะนำ เชื่อมโยง ประสบการณ์ใหญ่ เรียบเกิดการเรียนรู้ ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ เสนอแนะไว้ว่า หลักสูตรได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการเปลี่ยนแปลงนี้ก็คือครู ครูจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทวิธีการสอนเป็นอย่างมาก ในขณะที่นักเรียนเป็นหัวใจของหลักสูตร ครูก็เป็นมันสมองที่จะสั่งการให้กระบวนการเรียนการสอนทั้งหลายดำเนินไปตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ ครูจึงจะหยุดนิ่งไม่ได้² ครูจำเป็นที่จะต้องค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อเปลี่ยนบทบาทของตนเองรวมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอีกด้วย แต่เดิมในหลักสูตร เภาเราจะพบว่าการเรียนการสอนมุ่งให้เชื่อครูสอนอย่างเดียว ครูทำหน้าที่ป้อนความรู้ที่เป็นเพียงตัวหนังสือและวิชาการให้แก่เด็กให้สมบูรณ์ให้เป็นคนที่มีความคิดและความรู้ดีกว่าการศึกษานั้นต้องพึ่งผู้อื่นเสมอไปไม่รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางนั้นบรรยากาศ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520), หน้า 3-4.

² สุมณ อมรวิวัฒน์, "โฉมหน้าของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับใหม่," ประชาศึกษา 27 (กุมภาพันธ์ 2519): 15.

ในห้องเรียนจะเป็นแบบเผชิญการ ครูมีหน้าที่ออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม ครูใช้อำนาจเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี การสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางนี้ไม่ได้จัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ด้วยเหตุนี้เองจึงได้มีหลักสูตรใหม่ขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคม รวมทั้งได้มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบโปรแกรม การสอนแบบศูนย์การเรียน ฯลฯ เข้ามาช่วยเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาหมายถึงระบบการนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการ เปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ให้สูงขึ้น¹

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นักการศึกษาในประเทศจะนำมาเสริมคุณภาพของการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้นั้นคือ การใช้สื่อการสอนในรูปแบบของชุดการสอนหรือกล่องการสอน²

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นวิธีการที่จะนำเข้ามาแก้หรือปรับปรุงการเรียนการสอนของการศึกษาไทยให้ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง ความเป็นอยู่ของสังคม ความต้องการของประเทศ ฯลฯ ถึงแม้ว่าการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้จะเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง แต่ถ้าพิจารณาให้รอบคอบจะเห็นว่า

¹ชัยยงค์ พรหมวงศ์, นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 1.

²เป็รื่อง กุมุท, "ลูทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับประถมศึกษา," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 149.

เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าสนับสนุน เพราะสิ่งเหล่านี้จะมาช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้นกว่าเดิม ดังเช่น นายจรูญ วงศ์สายัณห์ ได้เสนอความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ประเทศค่อยพัฒนาจะหลีกเลี่ยงไม่ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาของคนที่ข้อมไม่ได้ ความสูญเปล่าเพราะการศึกษานั่นเป็นการสิ้นเปลืองเกินกว่าประเทศค่อยพัฒนาจะทนได้ ที่เชื่อกันว่าการศึกษาคือข้อมมีราคาแพง การศึกษาที่ไม่คือข้อมมีราคาถูกกว่า คุณจะไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ที่จริงนั้นการศึกษาคือไม่มีราคาแพงกว่าเพราะความสูญเปล่าไม่มีการตอบแทนคุณค่า การศึกษาที่ดีแม้มีราคาแพงแต่ให้ผลอย่างแท้จริงกับ เป็นสิ่งที่มีราคาถูกกว่าในระยะยาว¹

* ดังนั้นการใช้ชุดการสอนจึง เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน ได้ศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตนเอง เปิดความรับผิดชอบ เปิดการทำงานร่วมกัน แต่การใช้ชุดการสอนจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อได้มีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ คือ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้น นักเรียนมีโอกาสทราบผลการกระทำทันที มีการให้กำลังใจ เช่น คำชมต่าง ๆ การเรียนรู้ที่เป็นไปตามลำดับขั้นความสามารถของนักเรียน ซึ่งการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวไปแล้ว การใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนจึง เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ที่ประกาศใช้ และเนื่องจากผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมต้นมาแล้ว รวมทั้งมีความสนใจในการสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา จึงได้เลือกสร้างชุดการสอนเรื่อง "จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดภูเก็ต" สำหรับชั้นประถมศึกษา

¹จรูญ วงศ์สายัณห์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา," วารสารวิสามัญศึกษา

ปีที่ 3 ขึ้น ซึ่งเป็นหน่วยการสอนหน่วยหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในหลักสูตร ปี 2521 มาทำการวิจัยค้นคว้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอนเรื่อง "จังหวัดเชียงใหม่" และ "จังหวัดภูเก็ต" สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

สมมติฐานของการวิจัย

ชุดการสอนเรื่อง "จังหวัดเชียงใหม่" และ "จังหวัดภูเก็ต" สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนจะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

ขอบเขตของการวิจัย

1. ชุดการสอนที่สร้างขึ้น 2 ชุด และนำไปทดลองสอนคือ (1) เรื่อง จังหวัดเชียงใหม่ และ (2) เรื่อง จังหวัดภูเก็ต
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 40 คน
3. ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย จะไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพอารมณ์ของนักเรียน และสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน ขณะที่ทำการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แยกเนื้อหาเรื่อง "จังหวัดเชียงใหม่" และ "จังหวัดภูเก็ต" จากเรื่อง จังหวัดที่สำคัญของประเทศไทย จากหน่วยชาติไทยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่สาม เป็นหน่วยย่อย โดยกำหนดขอบเขตและเรียงลำดับเนื้อหาวิชาแต่ละหน่วย กำหนดคัมโนทัศน์ จุดมุ่งหมาย กิจกรรม สื่อประสมและแนวการวัดผล

2. สร้างแบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์แบบสอบเป็นรายข้อ หาระดับความยาก อำนาจจำแนกและความเที่ยง

3. สร้างชุดการสอนจำนวน 2 ชุด โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ดังนี้

3.1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to one testing) โดยทดลองชุดการสอนกับนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษา และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนของชุดการสอนแต่ละชุด

3.2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small group testing) โดยนำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งไปทดลองกับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน 9 คน เพื่อปรับปรุงชุดการสอนในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ ข้อความที่ไม่ชัดเจน ภาพที่ไม่สื่อความหมาย และความบกพร่องของเนื้อหาและแบบฝึกหัด

4. ใช้แบบสอบก่อนเรียนกับตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 ห้อง รวม 40 คน

5. นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองภาคสนาม (Field testing) กับตัวอย่างประชากร

6. ใช้แบบสอบหลังเรียนกับตัวอย่างประชากร

7. หาประสิทธิภาพของข้อมูลที่รวบรวมได้จากคะแนนที่ผู้เรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติประจำวันกิจกรรม และคะแนนที่ผู้เรียนสามารถทำแบบสอบภายหลังการเรียนบทเรียนในชุดการสอน

ขอทดลอง เบื้องต้น

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้อยู่หลายอย่างคือ สภาพ

แวดล้อมตัวผู้เรียน ความพร้อมของนักเรียนในการเรียนแบบศูนย์การเรียน เช่น ความไม่เคยชินกับวิธีการ ความพร้อมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่จะใช้ชุดการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความผิดพลาด (error) ไว้ประมาณ 2.5% เพื่อประกอบการพิจารณาการแปรปรวนของคะแนนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วคือ 90/90

ในการพิจารณาประสิทธิภาพของชุดการสอน ผู้วิจัยกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ
 ก. "สูงกว่าเกณฑ์" เมื่อชุดการสอนมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 92.5/92.5 ขึ้นไป
 ข. "เท่าเกณฑ์" เมื่อชุดการสอนมีประสิทธิภาพระหว่าง 90/90 ถึง

92.49/92.49

ค. "ต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยอมรับ" เมื่อชุดการสอนมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพคือไม่ต่ำกว่า 87.50/87.50

ความจำกัดของการวิจัย

1. การเรียนด้วยชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนเป็นของใหม่สำหรับนักเรียน ฉะนั้นนักเรียนจึงต้องเสียเวลาปรับตัวให้เข้ากับการเรียนด้วยวิธีนี้ จึงอาจเกิดข้อบกพร่องในการวิจัยอยู่บ้าง

2. ผู้วิจัยทำการทดลองในระยะภาคปลาย ซึ่งเป็นช่วงที่ใกล้สอบภาคปลาย อาจจะทำให้ผู้สอบเกิดความกังวลใจ การทดสอบอาจจะคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นตัวอย่างในการสอนเรื่อง "จังหวัดเชียงใหม่" และ "จังหวัดภูเก็ต" สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

2. เป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษามองเห็นประโยชน์และพยายามสร้างหรือนำชุดการสอนนี้ไปปรับปรุงสำหรับการสอนต่อไป

3. เป็นการสนับสนุนแนวความคิดใหม่และเทคโนโลยีทางการศึกษา อันจะ

ทำให้การศึกษาของชาติเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ตามแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ

คำจำกัดความของการวิจัย

เพื่อความสะดวกในการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขออธิบายคำจำกัดความของคำที่ใช้ไว้ดังนี้

1. ชุดการสอน (Instructional Package) คือ ระบบการนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการในรูปของสื่อประสมมาช่วยให้การเรียนรู้ มีประสิทธิภาพประกอบด้วยแบบเรียน อุปกรณ์และกิจกรรมเพื่อมุ่งสอนมโนทัศน์ (Concept) หนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ แผนการสอน มีตรรกะที่ชัดเจน ซึ่งเสนอแนะวิธีการเรียนที่นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน (Learning Center Classroom) คือ ลักษณะการจัดห้องโดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4-6 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-8 คน แต่ละกลุ่มเรียกว่าศูนย์กิจกรรม ในแต่ละกลุ่มมีเนื้อหาและอุปกรณ์ต่าง ๆ กัน ผู้เรียนในห้องเรียนจะผลัดเปลี่ยนกันเรียนและทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์จนครบทุกศูนย์ ผู้เรียนจะเรียนโดยปรึกษากันเป็นกลุ่ม ครูเป็นเพียงช่วยคอยแนะนำเล็ก ๆ น้อย ๆ ครูจึงทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก

3. สื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึงวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. แบบสอบ (Test) หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาเพื่อใช้วัดความรู้ของนักเรียนก่อนเรียนบทเรียนและหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

5. ประสิทธิภาพ (Efficiency) การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนครั้งนี้ถือเกณฑ์ 90/90

90 ตัวแรก หมายถึงการที่นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรมได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 90

90 ตัวหลัง หมายถึงการที่นักเรียนสามารถทำแบบสอบภายหลังจากการเรียนรู้ในชุดการสอนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 90

6. สื่อประสม (Multi - Media) หมายถึงการใช้สื่อการสอนตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปมาบูรณาการใช้ในการเรียนการสอน

7. กระบวนการกลุ่ม (Group Process or Group Dynamics) หมายถึงปฏิริยาสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย